

Һаңа өстөр

Таймырские вести

БЮДЖЕТ ЭЛБЭЭТЭ

РЕЗЕРВНЫЙ ФОНД УВЕЛИЧЕН

Бу ый ортотугар Таймыр-
скай Дума депутаттара нэт-
тис сессия иккис муннь-
агыгар комулуннулар
Бастаан 2007 дьылга рай-
оннаагы бюджеты элбээ-
тэр туһунан кэпсэттилэр

Резервнай фондка 5 млн
һолкуобай эбиллиэгэ Ити кар-
чылартан аңарын «Котуй-Новая»
диэн шахтаны тутарга наада
документацияны бэлэмниэтэрэ
Ол кэnnэ үс миллионтан так-
са Дудинкага баар интернат
таһын оңорорго наада

КИНИЛЭРИ БЭСЭЛЭЭРГЭТЭЛЛЭР

КУЛЬТРАБОТНИКИ

Таймыр тойоно Сергей
Батурин онуга муници-
пальной район админис-
трациятын бастыыр тойон
Ирина Перетятко Красно-
ярскай крайга культура
үлэһиттэрин күнүн тоһуйар
күннэ музейга гытта дьон
творчестватын Дьыэтигэр
һырыттылар

Онно үлэлиир киһилэргэ
үтөө һаңаларын һаңардылар
Гинилэр һанааларынан, куль-
тура үлэһиттэрэ энин дьон
киһилэрин колбууллар, ого

дьону боскуойга үөрэтэллэр
Хатангага культура үлэһит-
тэрэ элбэги оңороллор онно
олоктоок киһилэри һыанага
таһаартаатылар, гинилэри
библиотекаларга комуйдулар
Россия үрдүнэ культу-
ра ботниктар күннэрэ 2008 дьыл-
га 25 мартка ааһыага

КИЗИМ ТУҢУНАН

КНИГА О КИЗИМЕ
Өтөр Москвага «Кизим»
диэн кинигэ тагыста
Ону бэлэмнээтилэр
Александр Григорьевич
Кизим доготторо - Па-
вел Александрович Со-

ловьев онуга Владимир
Иванович Полищук Ги-
нинэр барылара һэргэ
Дудинкатаагы байгал
портка үлэлээбиттэрэ

Кинигэ таксарын иннитигэр,
Кизимы билэр киһилэр
гини туһунан өйдөөн, һурук-
тары ыыттылар Ол кэnnиттэн
эрэ өһү барытын комуйдулар
А Г Кизим биһигиттэн
барбытыттан икки дьыл
ааста Гини порт үлэтигэр
да, Таймыр ологугар да
элбэк үтөөнү оңорбута Ити
киһи туһунан туок һуруллу-
бутун туспа каталогка булар
көрдүкпүт Александр Ки-
зим кырдыагастар Советта-
рын бастыыр этэ Таймыры
элэ һүрэгинэн таптаабыта

ХАТАНГА ЫРЫАҢЫТТАРА

АРТИСТЫ ХАТАНГИ
Маннаагы ырыаһыттары,
үнкүүһүттэри аны Крас-
ноярскайга чубу-чубу
ыгырар буоллулар даа,
киһилэр карчы һуогуттан
онно кыайан тийбэттэр

Ити туһунан Хатангага
аны культура отделын тойо-
нун оннутугар үлэлиир киһи
Иван Жилкин кэпсээбитэ
Районнаагы фестивалга ба-
гас маннаагы артистар туогу
һатыылларын көллөрдүлэр
Икки һүүстэн такса киһи кон-
курска һырысыттары Посе-
локтан барытыттан ырыаһыттар,
үнкүүһүттэр баар этилэрэ
Бастаан миэстэлэргэ так-
сыбыт киһилэр декабрь ыйга
Дудинкага кэлиэтэрэ

БУЛЧУТТАР МУНҢЬАКТЫАКТАРА

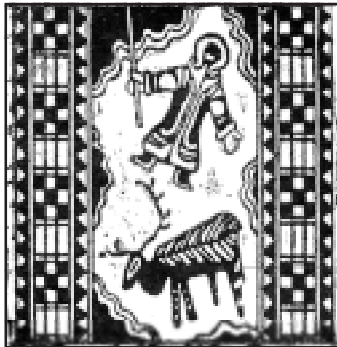
ОХОТНИКИ
И РЫБОЛОВЫ
Дудинкага булчуттары
онуга балыкчыттары ко-
муйар Общество муннь-

агын һонно оңорбото
Агыйак киһи кэлэн,
һонон һаңа тойону тал-
батылар

Маңнай первичкалар
бэйэлэрин делегаттарын та-
лыактарын наада Ол иһин
аны илэ конференцияны
оңорорго бэлэмнэнэллэр
Онно ревизионнай комис-
сия өһүн истиэктээктэр,
правленияны талыактара
Оччого эрэ һаңа тойон ту-
лэлиэгэ

Булчуттар, балыкчыттар
Обществаларыгар икки тыы-
һыччаттан такса киһи киирэл-
лэр Гинилэр барылара ити
организация үчүгэйдик үлэ-
лиэгэ диэн эрэнэллэр

Бултанар, балыктанар
киһилэр элбэк вопроһу
көннөрүөк һанаалаактар

ТӨРӨӨБҮТ ТЫЛБЫТ

Приложение к газете "Таймыр"
на долганском языке

Бултанар үлэни көтөгүөккэ

Возродить промыслы

Бу ыйга Таймыр тойоно улакан мун-
һьякка поселениялары бастыыр киһи-
лэри Дудинкага комуйбут этэ 9 ок-
тябрьга муниципальной районна сель-
скай хозяйство туһунан улакан кэпсэ-
тии ааспыта Манна депутататтар, ад-
министрациялар тойонноро, Муора
һиригэр сельскай хозяйство үлэтин
көрөр НИИ ученайдара туок одуу, туок
кытаанак баарын туһунан кэпсэттилэр

Хатанга сельскай посе-
лениятын хозяйствалара
бэйэлэрин үлэлэрин көтөгө
һатыыллар даа, карчыта һуок
барытын кыайан оңорбот
көрдүктэр Ити туһунан ол
мунһьякка С Колесников,
«Хета» диэн артели басты-
ыр киһи һаңарбыта Таймыр
тойонноро поселоктар ки-
һилэрэ кайдак үлэлииллэ-
рин туһунан кэпси итүстэ

2003-к дьылга государ-
ственной унитарнай сель-
хозпредприятиялары һабан-
нар, промыслово-рыболовец-
кай артельлэры үөскэппит-

үлэлээбэтэгэ Аны онно
һаңа тойон кэллэ Бу дьыл
киһилэр балыктаабыттары
да, бултаабыттары да
көстөр Гинилэргэ карчыла-
рын эрэ кэмнэ төлө-
өбөттөр Сындасскага
12 киһи үлэлииллэр да,
һирдэрэ ыраактарыттан, бул-
тарын, балыктарын кэмнэ
атыыламматтар Попигай
диэк балык да, булт да
олус һуок буолааччы, ол
иһин артель айыылыы үлэ-
лээбэт

Аны Хатанга сельскай
поселениятыгар табалыыр-
бултуур кооперативы үөскэ-
тэ һатыыллар Манна
76 табаһыты кииллэрэр
көрдүктэр Наадалаак доку-
ментары һөптүк таһаардак-
ка, һаңа хозяйствига феде-
ральнай карчылар кэлиэк-
тэрэ да Оччого һиэсэ бул-
танар идэ көтөгүллүөк этэ
буо

С Колесников һаңаты-
нан, Хатанга диэк бултанар
һирдэри үчүгэйдик тэриизккэ
наада Оччого эрэ кыыл
этин чэбэрдик эттээн аты-
ылыыр көрдүктэр Ол кэн-
нэ Хатангага баар пуобрак-
тары поселения бэйэтигэр
атыылаан ылыакка наада,
диэтэ Тымныы һиргэ өрдүк
һыппыт эт, балык һин үчүгэй
буолуога Оннук продукци-
яны атыылааннар, киһилэр
карчыланыхтара да

Эбэкээни гытта табаһыт

Медведь-пастух (чукотская сказка)

Эбэкээ, биир табаһыт
үөрүн үчүгэйдик кэтиирин
көрөн, ымсыырбыт - үгүс
даа табалаак, табалара исти-
гэннэрэ бэрт

Эбэкээ табаһыкка баран,
диир:

- Дорообо! Муора үстүн
һугун камуна, кутуйактана
һылдьан һылайдым Табаһыт
буолуокпун багарабын
- Дьэ, буол, - диэбит
табаһыт - Таба үөрүн кэти-
ир күчүмүгэй

- Туок һылаата буолуой,
- эбэкээ диэбит - Мин
көрөбүн эт: табалар бэйэлэрэ
аһыы һылдьаллар, эн һаңса-
гын ирэ тарда олорогун

Табаһыт ымаһнабыт:
- Дьэ, үөрү кэтээ, мин
дьыэбэр барыам Күн һуоп-
ка кэnnитигэр калкаланнагы-
на, табалары дьыэгэ үөрэн
эгэлэр

Табаһыт дьыэтигэр барбыт,
эбэкээ таба үөрүн кэтии
каалбыт

Киэһэ күн аллара түһэн
истэ Эбэкээ дии һанаабыт:
«Үөрү комуйар кэмим һуга-
һаата»

Көрбүтэ, табалара һир мэ-
эрои муора үстүн һылдьаллар
- Бу үөрү кайдак комуй-
дум? - дуумайдаабыт эбэкээ
Табалар киргэ муннула-
рын түһэрэн бараан һылдь-
аллар, чэкчэкээлэри каһаллар
- Эн туогу көрдүүгүн? -
дии-дии, эбэкээ биир таба-
га һүүрэн кэлбит

Таба һаңарбат, туок даа
диэбэт

Эбэкээ табаттан табага
һүүрэли һылдьыбыт, ыйыта-
лаабыт:

- Эһиги туогу көрдүүгүт?
Табалар туогу даа һаңар-
баттар Ыстыы-ыстыы, инни
диэк баран иһэллэр
Кыйһаммыт эбэкээ:
- Туоктарыы бу - туол-
кута һуоктарыы! Ыйыттакка,
биир да һаңаны тыымматтар
һири ирэ һыллыыллар!

Эбэкээ, үөрүн бараган
бараан, табаһыкка кэлбит
Табаһыт, дьыэтиттэн так-
сан ыйыппыт:

- Кайа-а, үөрүн канна
баарый?

Эбэкээ диэбит:
- Мин үөргүн коппоппун
Табаларын туолкута һуоктар,
минигин истибэттэр Муора
үстүн һылдьаллар - биэк ту-
огу ирэ көрдүүлэр

Табаһыт диир:

- Туок табаһыта буолуо-
нунуй! Билбэккин дуо, таба-
ларын аһылыгы көрдүүлэр
- Табалары үөргэ комуй-
ар кэриэтэ, кутуйактанар
ордук, эбит, - диэбит эбэ-
кээ, - Котон табаһыт буол-
баппын Ыыт минигин!

- Куһаган табаһыккын -
диэбит табаһыт - Муорага
олорбутун көрдүк - һол
көрдүк олоһ Мин табалар-
бын көрдүү барыам Һонон
- эбэкээ табаһыт буолбата
♦ **Тылбаастаабыта В БЕТТУ**

Каллаан быһыыта

Природные явления

Булоһо - пурга, буран,
буря; непродолжительный
проливной дождь

Былыт - облако

Им - заря

Им түһэр - закат

Итии - жара, зной; жаркий
(итии күн - жаркий день); жарко

Каар - снег

Каар түһэр - снег идет

Каллаан - небо

Калтыраан - гололед

Караңа кыһын - поляр-
ная зима

Каһын - роса; замо-
розки

Киэһэ - вечер, вечером
Көмүк - сугроб; глубокий
снег

Көмүөл - ледоход

Көтөр кэлэр кэмэ - вре-
мя прилета птиц; весна

Кураан - засуха, засуш-
ливый

Кустук - радуга

Күн - солнце; день

Күнүс - днем

Кырыа - иней

Муора - север; море;
тундра; морской

Муора тыала - северный
ветер

Муора һирэ - северная
земля

Мылаа - мгла; ненастье;
пасмурный

Һалгын - воздух, воз-
душный

Һамыыр - дождь

Һарсиэрда - утро, утром

Һиик - роса; сырость

Һобуой - сугроб

Һулуc - звезда

Һырдык - свет; светлый

Күн һырдыга - светлый
день

Һырдык түүн - светлая

ночь

Таас тыала - южный

ветер

Тиби - метель; поземка

Тоңоруу - заморозки

Түүн - ночь, ночью

Түүн ортото - полночь

Тыал - ветер

Тымныы - холод, мороз;
холодный, морозный; холо-
дно, морозно

Угут - наводнение, поло-
водье

Унаар - зной

Уу - вода

Уулаак һамыыр - ли-
вень

Чумпу - безветрие

Ый - луна, месяц (све-
тило)

Этин - гром

Этин этэр - гром гремит

Этин уота - молния

Материалы подготoвила Нина КУДРЯКОВА
Фото Александра Супрунюка